

Sygn. akt VIII U 369/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Igor Ekert

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 30 grudnia 2015 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż A. K. nie ma obowiązku zwrotu wypłaconego świadczenia – renty socjalnej na rzecz M. K. za okres od dnia 1 października 2015r. do dnia 30 listopada 2015r.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 369/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30.12.2015r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na podstawie art.138 ust.3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał A. K. (K.) do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od dnia 01.10.2015r. do dnia 30.11.2015r. w kwocie 916,26 zł z tytułu renty socjalnej przysługującej M. K..

Odwołująca A. K. w odwołaniu od decyzji sprecyzowanym na rozprawie w dniu 24.05.2016r. domagała się jej zmiany przez zwolnienie jej z obowiązku zwrotu wypłaconego świadczenia, podnosząc, iż M. K. zmarł w dniu 16.09.2015r., a o zasiłek pogrzebowy wystąpił zakład pogrzebowy. Odwołująca dodała, iż nie wiedziała, że na jej konto, gdy miała wspólne konto z bratem, wpływa renta socjalna brata za okres po jego śmierci. O fakcie tym dowiedziała się dopiero pod koniec listopada 2015r., kiedy to bank zablokował konto.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniosł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Brat odwołującej M. K. do dnia swojej śmierci był uprawniony do renty socjalnej.

Termin wypłaty tego świadczenia przypadał na 15 - ty dzień każdego miesiąca.

Świadczenie było przekazywane na rachunek oszczędnościowo – rozliczeniowy (...) BANK (...).

M. K. zmarł w dniu 16.09.2015r. o czym organ rentowy został poinformowany w dniu 21.09.2015r., kiedy to do tego organu wpłynął wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłym. Zasiłek ten został wypłacony w dniu 06.10.2015r.

Organ rentowy wypłacił rentę socjalną za październik i listopad 2015r. i wstrzymał jej wypłatę dopiero od grudnia 2015r.

Pismem z dnia 18.11.2015r. organ rentowy zwrócił się do (...) BANK (...) w R. o zwrot świadczenia za październik i listopad 2015r. w kwocie 916,26 zł, a w przypadku, gdy osoba zmarła była współposiadaczem rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego, o sporządzenie i przekazanie danych umożliwiających identyfikację współposiadacza.

W odpowiedzi na powyższe, w piśmie z dnia 02.12.2015r. Bank wskazał, iż rachunek, na który wpływało świadczenie rentowe M. K. jest prowadzony jako rachunek wspólny oraz, iż współposiadaczem tego rachunku jest odwołująca A. K..

Powyższe okoliczności Sąd ustalił jako bezsporne w niniejszej sprawie.

/ dowód: akta ZUS /

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie A. K. zasługuje na uwzględnienie.

Spór w rozpoznawanej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy odwołująca A. K. jest zobowiązana do zwrotu świadczenia rentowego zmarłego brata M. K. za październik i listopad 2015r., które to świadczenie organ rentowy przekazał na rachunek oszczędnościowo – rozliczeniowy brata odwołującej już po jego śmierci, gdy współwłaścicielem tego rachunku jest odwołująca.

Zgodnie z art. 101 pkt 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) zwanej dalej ustawą, śmierć osoby uprawnionej do emerytury powoduje ustanie prawa do świadczenia.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13.06.2006r. (sygn. akt II UZP 7/06 LEX nr 182934) świadczenia wypłacone przez organ rentowy za miesiące przypadające po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy, mają charakter wypłaconych nienależnie. Jeżeli tego rodzaju świadczenie wypłacono osobie trzeciej, to zastosowanie będzie miał art.138 ust.3 ustawy, zgodnie z którym za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu art.138 ust.1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego innej osobie niż wskazana w decyzji tego organu. Do zwrotu takich świadczeń jest wówczas zobowiązana osoba, która je pobrała, przy czym wpłata tego rodzaju świadczeń na rachunek wspólny świadczeniobiorcy i osoby trzeciej jest równoznaczna z wypłaceniem świadczenia innej osobie w powyższym rozumieniu (por. również wyroki Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29.03.2012r. sygn. akt III AUa 96/12 LEX nr 1164693, z dnia 10.07.2012r. sygn. akt III AUa 615/12 LEX nr 1220397).

W świetle literalnego brzmienia art.138 ust. 3 ustawy, warunkiem koniecznym dla domagania się przez organ rentowy zwrotu wypłaconego świadczenia jest wykazanie, że świadczenie to zostało wypłacone „ innej osobie ” z przyczyn niezależnych od tego organu.

Sporna kwota tytułem świadczenia rentowego za październik i listopad 2015r. zmarłego M. K. została wpłacona na rachunek bankowy pomimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń. Organ rentowy już w dniu 21.09.2015r., a więc na ponad trzy tygodnie przed terminem płatności świadczenia określonym na piętnasty dzień każdego miesiąca, uzyskał informację o śmierci świadczeniobiorcy i miał możliwość wstrzymania dyspozycji realizacji należności za kolejny miesiąc, czyli październik 2015r., czego jednak nie uczynił. Należy zauważyć, iż organ rentowy wypłacił zasiłek pogrzebowy z tytułu śmierci M. K. w dniu 06.10.2015r., a więc prawie dziesięć dni przed terminem płatności renty socjalnej za październik 2015r.

W takiej sytuacji nie można przyjąć, iż do wypłaty spornego świadczenia za miesiące październik i listopada 2015r. doszło z przyczyn niezależnych od organu rentowego, gdyż nie było żadnych przeszkód ku temu, aby organ rentowy we właściwym czasie wypłatę tych świadczeń wstrzymał. Tym samym nie zachodzą przesłanki żądania przez organ rentowy od odwołującej zwrotu kwoty świadczenia za w/w miesiące.

Takie stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 22.10.2015r. sygn. akt III AUa 2111/14 (LEX nr 1932009) stwierdzając, iż jeżeli przed terminem wypłaty świadczenia, organ rentowy został powiadomiony o śmierci uprawnionego, to w przypadku wypłaty świadczenia należy uznać, iż do wypłaty świadczenia nie doszło z przyczyn niezależnych od organu rentowego przez co pobrana kwota renty nie może podlegać zwrotowi na podstawie art.138 ust.3 ustawy (por. również wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 24.03.2015r. sygn. akt III AUa 719/2014, LEX nr 1808741).

Słusznie zauważył też Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 26.09.2012r. w sprawie o sygn. III AUa 82/12, że na organie rentowym spoczywa obowiązek takiej organizacji pracy, aby nie dochodziło do potrącania świadczenia, do którego prawo ubezpieczonym wygasło.

W konsekwencji powyższego Sąd, kierując się uregulowaniami prawnymi powołanymi na wstępie rozważań, z mocy art.477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż odwołująca A. K. nie ma obowiązku zwrotu wypłaconego świadczenia rentowego na rzecz M. K. za miesiące październik i listopad 2015r.

(-) SSO Grzegorz Tyrka